

Rafał Włoczka*

ORCID: 0009-0000-7729-5036

rafal.wloczka@gmail.com

Problem kwalifikacji prawnej wybranych usług w zakresie kryptoaktywów w świetle MiCAR

Streszczenie

Artykuł analizuje możliwość kwalifikacji prawnej usług przechowywania, administrowania oraz transferu kryptoaktywów w imieniu klienta, które mają za przedmiot tokeny będące e-pieniędzem w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 w sprawie rynków kryptoaktywów, jako usług płatniczych w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego.

Artykuł bada, czy wskazane usługi mieszczą się w katalogu usług płatniczych oraz analizuje potencjalne konsekwencje z tym związane. Opracowanie wykorzystuje metodę dogmatyczno-prawną, opierając się na interpretacji aktów prawnych, orzecznictwie oraz dorobku zagranicznej i krajowej doktryny.

Wyniki badań wskazują, że uznanie tych usług za usługi płatnicze wiązałoby się z koniecznością spełnienia podwójnych wymogów regulacyjnych – zarówno tych dotyczących dostawców usług w zakresie kryptoaktywów, jak i dostawców usług płatniczych. Zagadnienie to ma kluczowe znaczenie dla stabilności rynku finansowego i efektywności nadzoru nad jego uczestnikami.

Słowa kluczowe: MiCAR, PSD2, usługi w zakresie kryptoaktywów, usługi płatnicze, CASP

Kody JEL: K22, K23, G28

* Rafał Włoczka – prawnik specjalizujący się w regulacjach prawnych sektora finansowego; doktorant eksternistyczny; Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.

The problem of the legal qualification of selected crypto-asset services in light of MiCAR

Abstract

The article examines the possible legal qualification for providing custody and administration of crypto-assets and providing transfer services for crypto-assets on behalf of clients, concerning e-money tokens within the meaning of Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council on Markets in crypto-assets, as payment services within the meaning of Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council on payment services in the internal market.

The article examines whether the specified services fall within the scope of the payment services, and analyses the potential implications of this. The study uses a legal-dogmatic approach based on the interpretation of legal acts, case law, and the domestic and foreign academia.

The results show that the recognition of these services as payment services would entail dual regulatory requirements – for both crypto asset providers and payment service providers. This issue is crucial for the stability of the financial market and the effectiveness of the supervision of its participants.

Keywords: MiCAR, PSD2, crypto-asset services, payment services, CASPs

JEL Codes: K22, K23, G28

Wstęp

Niniejszy artykuł jest poświęcony analizie prawnej usług polegających na zapewnianiu przechowywania kryptoaktywów oraz administrowania nimi w imieniu klientów (art. 3 ust. 1 pkt 16 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów¹), a także świadczeniu usług transferu kryptoaktywów w imieniu klientów (art. 3 ust. 1 pkt 16 lit. j) MiCAR), których przedmiotem mogą być tokeny stanowiące pieniądź elektroniczny².

Pojęcie kryptoaktywów na gruncie MiCAR nie jest homogeniczne. Obejmuje ono tokeny powiązane z aktywami (art. 3 ust. 1 pkt 6 MiCAR), EMT (art. 3 ust. 1 pkt 7 MiCAR) oraz kryptoaktywa inne niż tokeny powiązane z aktywami lub EMT (art. 4 i n. MiCAR). Jakkolwiek ustalenie znaczenia i zakresu przedmiotowego kryptoaktywów podlegało istotnym zmianom na etapie prac legislacyjnych dot. MiCAR (zob. Tomczak 2023, *passim*; Tomczak 2022, *passim*), a problematyka ta może rodzić wyzwa-

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1114 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie rynków kryptoaktywów oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 1095/2010 oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/1937 (Dz.U. UE. L. z 2023 r. Nr 150, str. 40 z późn. zm.; dalej jako: MiCAR).

² Dalej jako: EMT.

nia interpretacyjne (Korus 2024, *passim*), zakres niniejszej analizy dotyczy tylko usług mających za przedmiot EMT.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że świadczenie usług w zakresie kryptoaktywów stanowi przedmiot regulacji MiCAR. Jednocześnie, dostrzegając możliwość potencjalnej podwójnej kwalifikacji kryptoaktywów lub usług z nimi związanych jako podlegających zarówno MiCAR, jak i innym aktom prawa unijnego dotyczącym usług finansowych, unijny prawodawca wprowadził odpowiednie normy kolizyjne. Zgodnie z art. 2 ust. 4 MiCAR przepisy dotyczące kryptoaktywów nie mają zastosowania do tych kryptoaktywów, które są objęte innymi regulacjami prawa unijnego z zakresu funkcjonowania rynku finansowego. Założenie to opiera się na paradygmacie regulacyjnym unijnego rynku usług finansowych – „taka sama działalność, takie samo ryzyko, takie same przepisy” (motyw 9 MiCAR). Zgodnie z tym podejściem, jeżeli dane prawo majątkowe (w tym kryptoaktywa) lub usługa kwalifikuje się jako podlegająca innemu reżimowi prawnemu w obszarze usług finansowych, powinna być objęta właściwymi przepisami, niezależnie od ewentualnych aspektów technologicznych.

Wskazany katalog wyłączeń spod stosowania MiCAR nie obejmuje jednak kryptoaktywów kwalifikujących się jako środki pieniężne. Zgodnie z art. 2 ust. 4 lit. c) MiCAR, rozporządzenie to nie znajduje zastosowania do kryptoaktywów kwalifikujących się jako środki pieniężne, chyba że kwalifikują się one jako EMT. Wyjątek przewidziany dla EMT od ogólnego wyłączenia stosowania MiCAR oznacza, że do EMT stosuje się przepisy MiCAR. Jednocześnie brak jest jakiegokolwiek normy kolizyjnej, która wyłączałaby zastosowanie innych regulacji do tego rodzaju kryptoaktywów. W konsekwencji należy przyjąć, że EMT mogą podlegać zarówno przepisom MiCAR, jak i regulacjom właściwym dla usług płatniczych. Niniejszy artykuł koncentruje się na analizie tej tezy oraz jej konsekwencji prawnych.

1. EMT – kryptoaktywo czy pieniądz elektroniczny?

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 7 MiCAR, EMT stanowią rodzaj kryptoaktywa, którego celem jest utrzymanie stabilnej wartości poprzez powiązanie z jedną walutą urzędową. Artykuł 48 ust. 2 MiCAR stanowi ponadto, że EMT uznaje się za pieniądz elektroniczny. Zrównanie pojęcia „pieniądza elektronicznego” z EMT zostało również potwierdzone *expressis verbis* w motywie 66 MiCAR.

Podejście to znajduje potwierdzenie również w projekcie rozporządzenia w sprawie usług płatniczych³, który zrównuje EMT z pieniądzem elektronicznym. Motyw 29 projektu PSR wskazuje, że nowo projektowana regulacja w zakresie usług płatniczych powinna w sposób jednoznaczny określać sytuacje, w których reżim ten nie znajdzie zastosowania do czynności dotyczących EMT. Pozwala to przyjąć,

³ Position of the European Parliament adopted at first reading on 23 April 2024 with a view to the adoption of Regulation (EU) 2024/... of the European Parliament and of the Council on payment services in the internal market and amending Regulation (EU) No 1093/2010 (dostęp 20.05.2025 r.: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0298_EN.html; dalej jako: projekt PSR).

że gdyby unijny prawodawca zamierzał wyłączyć stosowanie przepisów właściwych dla usług płatniczych wobec czynności mających za przedmiot EMT, uczyniłby to w sposób wyraźny. Na obecnym etapie prac legislacyjnych nad projektem PSR brak jest jednak przepisów wyłączających jego stosowanie względem usług transferu kryptoaktywów oraz usług przechowywania i administrowania kryptoaktywami w imieniu klientów.

Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że istnieją silne przesłanki przemawiające za tym, iż świadczenie określonego rodzaju usług w zakresie kryptoaktywów, takich jak EMT, skutkuje równoczesnym podleganiem tych czynności reżimowi regulacyjnemu właściwemu dla usług płatniczych.

2. Czy przechowywanie i administrowanie kryptoaktywami oznacza prowadzenie rachunku płatniczego?

Przesądzenie możliwości zakwalifikowania czynności przechowywania i administrowania kryptoaktywami jako czynności prowadzenia rachunku płatniczego wymaga w pierwszej kolejności zdefiniowania oraz określenia cech konstrukcyjnych konstrukcji prawnej.

Zgodnie z art. 4 pkt 12 dyrektywy PSD2⁴, Zgodnie z art. 4 pkt 12 dyrektywy PSD2, rachunkiem płatniczym jest rachunek prowadzony w imieniu co najmniej jednego użytkownika usług płatniczych, wykorzystywany do wykonywania transakcji płatniczych. Definicja ta została wiernie odwzorowana w art. 2 pkt 25 ustawy o usługach płatniczych⁵. Co istotne, prowadzenie rachunku płatniczego nie stanowi usługi płatniczej (zob. art. 3 ust. 1 pkt 1–8 UUP oraz załącznik I do PSD2). Jednak z uwagi na funkcjonalnie nierozzerwalne powiązanie rachunku płatniczego z niektórymi usługami płatniczymi, prowadzenie rachunku płatniczego uznaje się za świadczenie uboczne wynikające z umowy o świadczenie usług płatniczych (Czech 2021, s. 27).

Na pojęcie rachunku płatniczego składają się trzy zasadnicze elementy: po pierwsze, musi on mieć cechy właściwe rachunkom, tj. umożliwiać ewidencjonowanie określonych wartości (w tym przypadku środków pieniężnych); po drugie, musi umożliwiać wykonywanie transakcji płatniczych; po trzecie zaś, musi być prowadzony dla jednego lub większej liczby użytkowników.

Przechodząc do analizy tego zagadnienia, w pierwszej kolejności należy wskazać, że rachunek płatniczy musi pełnić funkcję ewidencjonowania środków pieniężnych w celu ich prawidłowego księgowania. Pogląd o księgowo-ewidencyjnym komponente rachunków płatniczych znajduje potwierdzenie w doktrynie, gdzie wskazuje

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. UE. L. z 2015 r. Nr 337, str. 35 z późn. zm.; dalej jako: PSD2).

⁵ Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 611; dalej jako: UUP).

się, że rachunek płatniczy: *jest urządzeniem księgowym prowadzonym przez dostawcę usług płatniczych⁶, służącym do ewidencjonowania należności między stronami relacji prawnej: dostawcą usług płatniczych oraz użytkownikiem* (Czech 2021, s. 23; Iwański 2025, teza 11). Ewidencyjno-księgowy charakter rachunku płatniczego pozwala na ujawnianie wysokości roszczeń pomiędzy posiadaczem rachunku a PSP prowadzącym rachunek płatniczy (Czech 2019, s. 49). Wskazana cecha jest niezbędna dla ekonomicznego celu rachunków płatniczych, jakim jest umożliwienie wykonywania transakcji płatniczych. Pozwala bowiem na ewidencjonowanie oraz dokonywanie odpowiednich rozliczeń środków zgromadzonych na rachunkach (tak w odniesieniu do rachunków bankowych: Janiak 2022, Nb 1).

Po drugie, rachunek płatniczy musi służyć do wykonywania transakcji płatniczych. Umowa o prowadzenie rachunku płatniczego powinna określać rodzaje usług świadczonych w związku z prowadzonymi rachunkami, którymi mogą być m.in. usługi związane z transakcjami płatniczymi (Czech 2021, s. 30). Należy jednak zwrócić uwagę na stanowiska, które wskazują, że dokonywanie transakcji płatniczych powinno być „dominującym celem” lub celem co najmniej równoważnym innym funkcjom rachunku, aby możliwe było jego zakwalifikowanie jako rachunku płatniczego (por. Czech 2021, s. 30). Wydaje się, że takie rozumowanie jest zbyt daleko idące. Jakkolwiek rachunki płatnicze powinny pełnić przede wszystkim funkcje płatnicze, to o kwalifikacji danego rachunku jako rachunku płatniczego powinien decydować zakres funkcjonalności z nim związanych (podobnie zob. Blocher 2019, s. 30). Zarówno UUP, jak i PSD2 nie dają podstaw do wprowadzania subiektywnego kryterium „przeważającego charakteru” zakładanego celu wykorzystywania rachunku dla jego właściwej kwalifikacji. Potwierdza to orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej⁷, które wskazuje, że dla oceny „płatniczego” charakteru rachunku konieczne jest ustalenie, czy rachunek ten umożliwia wykonywanie transakcji płatniczych. W doktrynie pojawiają się nawet stanowiska przypisujące tej cesze charakter nadrzędny. Według takiego podejścia pojęcie rachunku płatniczego należy rozumieć funkcjonalnie jako: *rachunek (w tym rachunek bankowy), który służy do (pełni funkcję) wykonywania transakcji płatniczych* (Blocher 2019, s. 71). Już możliwość wykonywania transakcji płatniczych z danego rachunku, niezależnie od jego ekonomicznego przeznaczenia, czyni go rachunkiem płatniczym. Twierdzenie to znajduje również potwierdzenie w stanowiskach wyrażanych przez Komisję Europejską. Wskazuje ona bowiem, że rachunkami płatniczymi mogą być wszystkie rachunki (o ile nie są objęte wyłączeniem wynikającym z PSD2), które umożliwiają dokonywanie transakcji płatniczych, nawet jeśli transakcje te nie są wykonywane do lub od osób trzecich względem posiadacza rachunku⁸. Stanowisko

⁶ Dalej jako: PSP.

⁷ Dalej jako: TSUE.

⁸ Dokument służb Komisji Europejskiej, *Your questions on PSD. Payment Services Directive 2007/64/EC. Questions and answers*, odpowiedzi na pytania nr 25, 31, 150, 187 oraz 262, (dostęp 20.05.2025 r.: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-06/110222-faq-transposition-psd_en.pdf).

Komisji Europejskiej zostało uwzględnione i potwierdzone przez polskiego prawodawcę w trakcie prac legislacyjnych nad projektem UUP⁹.

Po trzecie, rachunek płatniczy musi być prowadzony przez PSP na rzecz użytkownika. Słusznie na tym tle wskazuje M. Blocher, że rachunkiem płatniczym może być jedynie taki rachunek, któremu można przypisać cechę „zewnętrzności” wynikającą z relacji zobowiązaniowej między PSP a użytkownikiem-posiadaczem rachunku (Blocher 2019, s. 73). Teza ta jest dobrze widoczna, jeżeli brzmienie art. 2 pkt 25 UUP zestawimy z art. 4 pkt 12 PSD2, gdzie wskazano, że rachunek płatniczy to rachunek prowadzony w imieniu co najmniej jednego użytkownika usług płatniczych (ang. *an account held in the name of one or more payment service users*; fr. *un compte qui est détenu au nom d'un ou de plusieurs utilisateurs de services de paiement*). Niezależnie od sporów doktrynalnych dotyczących znaczenia możliwości przypisania rachunku do konkretnego posiadacza (por. w tym zakresie m.in. Rogoń 2012, s. 44–45; Blocher 2019, s. 73–74; Czech 2021, s. 28–29), prowadzenie rachunku płatniczego jest usługą świadczoną przez PSP na rzecz jego posiadacza (tj. podmiotu innego niż PSP). Tym samym, PSP występuje w tej relacji w roli pośredniczącej, umożliwiającej dokonywanie transakcji płatniczych z wykorzystaniem rachunku. Potwierdza to fakt, że rachunki techniczne, wewnętrzne, rachunki loro/nostro, rachunki otwierane przez banki w celu obsługi zobowiązań kredytowych oraz inne podobne nie stanowią rachunków płatniczych w rozumieniu UUP (Byrski, Zalcewicz, Bajor 2021, art. 2 pkt 25).

Mając na uwadze powyższe, za rachunek płatniczy należy uznać system ewidencyjno-księgowy środków pieniężnych, który umożliwia dokonywanie transakcji płatniczych i który jest prowadzony na rzecz użytkownika (podmiotu), który występuje w roli innej niż podmiot prowadzący ów system. Tym samym, należy rozważyć, czy zapewnianie przechowywania EMT i administrowania nimi w imieniu klientów może być uznane za prowadzenie rachunku płatniczego w rozumieniu reżimu właściwego usługom płatniczym.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 17 MiCAR, przez zapewnianie przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi w imieniu klientów należy rozumieć sprawowanie pieczy nad kryptoaktywami lub środkami dostępu do takich kryptoaktywów, w stosownych przypadkach w postaci prywatnych kluczy kryptograficznych, lub sprawowanie nad nimi kontroli w imieniu klientów (ang. *safekeeping or controlling, on behalf of clients, of crypto-assets or of the means of access to such crypto-assets, where applicable in the form of private cryptographic keys*; fr. *la garde ou le contrôle, pour le compte de clients, de crypto-actifs ou des moyens d'accès à ces crypto-actifs, le cas échéant sous la forme de clés cryptographiques privées*).

Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów¹⁰ zapewniający przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów powinni ustanowić i wdro-

⁹ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy z 17 maja 2011 r. o usługach płatniczych, Druk Sejmowy VI kadencji, Druk nr 4217, s. 10.

¹⁰ Dalej jako: CASP.

żyć politykę przechowywania. Świadczenie tego rodzaju usług musi mieć podstawę kontraktową. Umowa powinna precyzować charakter świadczonej usługi, która może obejmować przechowywanie kryptoaktywów należących do klientów lub dysponowanie środkami dostępu do tych kryptoaktywów, w którym to przypadku klient zachowuje kontrolę nad przechowywanymi kryptoaktywami. Kryptoaktywa lub środki dostępu do nich można również przekazać pod pełną kontrolę dostawcy usług kryptoaktywów (CASP). Podmioty te, przechowując kryptoaktywa należące do klientów lub dysponując środkami dostępu do nich, powinny zapewnić, aby te kryptoaktywa nie były wykorzystywane do ich własnych celów (MiCAR, motyw nr 83).

Umowa pomiędzy CASP a klientem, dotycząca świadczenia usługi przechowywania kryptoaktywów i administrowania nimi przez CASP w imieniu klienta, musi określać obowiązki i prawa stron oraz zakres odpowiedzialności CASP (art. 75 ust. 1 MiCAR). Umowa ta musi obejmować m.in. opis charakteru świadczonej usługi oraz politykę przechowywania kryptoaktywów przez danego CASP (art. 75 ust. 1 lit. b)–c) MiCAR).

CASP świadczący usługę przechowywania i administrowania kryptoaktywami w imieniu klientów są zobowiązani do prowadzenia rejestru, otwartego w imieniu każdego klienta, w ramach którego prowadzona byłaby ewidencja pozycji odpowiadających prawom każdego klienta do kryptoaktywów. CASP są zobowiązani rejestrować w tym rejestrze możliwie jak najszybciej wszelkie operacje wynikające z dyspozycji ich klientów (art. 75 ust. 2 MiCAR). Oprócz funkcji księgowo-ewidencyjnej, rozwiązanie to ma służyć zapewnieniu transparentności działalności CASP względem klientów (Zetsche, Sinnig, Nikolakopoulou 2024, s. 219). Przechowywanie i administrowanie kryptoaktywami klientów powinno odbywać się zgodnie z polityką wewnętrzną CASP oraz zasadami i procedurami przyjętymi w celu zapewnienia sprawowania pieczy lub kontroli nad kryptoaktywami lub środkami dostępu do nich (art. 75 ust. 3 w zw. z art. 70 ust. 1 MiCAR).

Analiza wskazanych norm pozwala stwierdzić, że CASP przechowujący kryptoaktywa klientów i administrujący nimi nie staje się ich właścicielem, a jedynie sprawuje pieczę nad tymi aktywami (ewidencjonuje stan prawny i faktyczny po stronie uprawnionego klienta oraz sprawuje pieczę nad kryptoaktywami klientów). Interpretacja ta jest spójna z naturą kryptoaktywów, które stanowią *sui generis* prawo majątkowe (art. 3 ust. 1 pkt 5 MiCAR). Uważam, że konsekwentnie „rachunkowi” kryptoaktywów należałoby przypisać cechy rachunku własnościowego (ang. *proprietary account*), występującego w przypadku instrumentów finansowych, o którym mowa w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi¹¹ (Chłopecki 2016, s. 9). Kryptoaktywa stanowią bowiem swoistą kategorię praw majątkowych, które mogą być przedmiotem obrotu prawnego. Należy zwrócić uwagę, że CASP ma obowiązek rejestrowania, możliwie jak najszybciej, wszelkich operacji wynikających z dyspozycji ich klientów (art. 75 ust. 2 zd. 2 MiCAR). Obowiązek ten koresponduje z konstytutywnością wpisu na „rachunku” kryptoaktywów. Nie ma bowiem powo-

¹¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 722 z późn. zm.).

dów, aby kryptoaktywa, w tym EMT, traktować inaczej niż innego rodzaju stokenizowane prawa majątkowe (zob. w tym zakresie: Wosiak 2023, *passim*; Włoczka 2022, s. 78–81), bądź instrumenty finansowe, które również podlegają ewidencji na rachunkach o charakterze własnościowym (Sójka, Godlewski 2022, teza 2; Michalski 2023, Nb 19). Zapatrywanie to pozwalałoby na odróżnienie kryptoaktywów od środków pieniężnych przechowywanych na rachunkach płatniczych (np. bankowych), które stanowią wierzytelność posiadacza rachunku wobec PSP¹² (w zakresie natury wierzytelności posiadacza rachunku bankowego wobec banku zob. np. Gołaczyński 2023, Nb 16; Bączyk 2020, Nb 106).

Wskazana różnica nie pozwala na jednoznaczne uznanie, że usługa przechowywania i administrowania kryptoaktywami w imieniu klientów nie może stanowić czynności prowadzenia rachunku płatniczego w reżimie usług płatniczych. Nawet jeżeli przyjąć za prawidłowe rozumienie tzw. rachunków kryptoaktywów jako rachunków własnościowych, nie wpływa to na ich kwalifikację prawną na gruncie MiCAR i PSD2. Krajowe rozumienie charakteru stosunku zobowiązaniowego wynikającego z umowy rachunku bankowego, w tym rachunku płatniczego oraz rachunków papierów wartościowych (a w tym wypadku – kryptoaktywów), nie może rzutować na wykładnię prawa unijnego. Zarówno MiCAR, jak i PSD2 nie określają charakteru normatywnego rachunków i skutków dokonywania wpisów na tych rachunkach.

Należy wskazać, że w przypadku rachunków płatniczych oraz usług przechowywania i administrowania kryptoaktywami zachodzą istotne podobieństwa. Po pierwsze, w obu przypadkach mamy do czynienia z kontraktową podstawą do świadczenia usługi przez CASP lub PSP na rzecz klienta. Po drugie, przechowywanie kryptoaktywów i administrowanie nimi w imieniu klientów obejmuje, *verba legis*, prowadzenie otwartego rejestru pozycji odpowiadających prawom każdego z klientów, a zatem usługa ta obejmuje komponent ewidencyjno-księgowy. Po trzecie, przechowywanie i administrowanie kryptoaktywami w imieniu klientów nie wyklucza umożliwiania świadczenia przez CASP usługi transferu tychże kryptoaktywów. Oznacza to, że co najmniej teoretycznie (a zazwyczaj również w praktyce) usługa przechowywania kryptoaktywów będzie powiązana funkcjonalnie z możliwością rozporządzania nimi.

W mojej ocenie możliwe jest uznanie usługi przechowywania i administrowania EMT w imieniu klienta za czynność kwalifikującą się jako prowadzenie rachunku płatniczego. Kwalifikacja ta będzie zależeć od konkretnych okoliczności stosunku zobowiązaniowego między CASP a klientem, ale brak jest różnic normatywnych, które przemawiałyby za odrębną kwalifikacją tego rodzaju czynności. Oznacza to, że nie jest wykluczona kwalifikacja prowadzenia tzw. rachunków kryptoaktywów w imieniu klientów przez CASP jako rachunku płatniczego.

¹² Zob. w zakresie natury stosunku zobowiązaniowego wynikającego z umowy rachunku bankowego: wyrok SA w Szczecinie z 6.03.2015 r., I ACa 40/15, LEX nr 1770856.

3. Transfer kryptoaktywów czy transakcja płatnicza?

Dla ustalenia, czy usługa transferu EMT kwalifikuje się jako transakcja płatnicza, należy w pierwszej kolejności zdefiniować cechy konstrukcyjne obu tych czynności. Mając na uwadze powyżej poczynione ustalenia dotyczące natury usługi przechowywania i administrowania kryptoaktywami, usługa transferu EMT może pociągać za sobą konieczność uzyskania zezwolenia na świadczenie usług płatniczych przez CASP.

Artykuł 4 pkt 5 PSD2 definiuje pojęcie „transakcji płatniczej” jako działanie zainicjowane przez płatnika, w imieniu płatnika lub przez odbiorcę, polegające na złożeniu, transferze lub wypłacie środków pieniężnych, niezależnie od leżących u jego podstawy zobowiązań między płatnikiem a odbiorcą. Pojęcie to odnosi się do całościowego i pojedynczego działania między płatnikiem a odbiorcą, a nie jedynie do poszczególnych stosunków płatnika i odbiorcy z jego własnym PSP¹³. Zbliżoną, ale nie identyczną, implementację tej definicji można odnaleźć w art. 2 pkt 29 UUP.

Mając na uwadze powyższe, za T. Czechem można wskazać, że na pojęcie transakcji płatniczej musi składać się to, że ich przedmiotem są środki pieniężne [np. EMT – uwaga autora], które są przekazywane w drodze zamkniętego katalogu czynności rozliczeniowych, a czynności te są przeprowadzane z inicjatywy użytkownika, tj. płatnika, bądź odbiorcy (Czech 2023, s. 59). Wykonywanie transakcji płatniczych musi natomiast mieć podstawę w umowie pomiędzy PSP a klientem (art. 4 pkt 21 PSD2) lub w umowie dotyczącej indywidualnej transakcji płatniczej (art. 44 ust. 1 PSD2).

Transakcje płatnicze mogą być kategoryzowane w zależności od podmiotu je inicjującego jako „zainicjowane przez płatnika”, transakcje „zainicjowane przez odbiorcę” oraz transakcje „zainicjowane za pośrednictwem odbiorcy” (Byrski, Zalcewicz, Bajor 2021, art. 2 pkt 25; Grabowski 2020, Nb 59). Transakcje płatnicze natomiast można podzielić na polecenia zapłaty (art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. a) UUP), transakcje płatnicze przy użyciu karty płatniczej lub podobnego instrumentu (art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. b) UUP) oraz polecenia przelewu (art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. c) UUP). W zakresie przedmiotowym niniejszego artykułu szczególną uwagę należy zwrócić na usługi polecenia przelewu. Stanowi ono bowiem najbardziej emblematyczny rodzaj transferu środków pieniężnych.

Zgodnie z art. 3 ust. 4 UUP polecenie przelewu oznacza usługę płatniczą polegającą na uznaniu rachunku płatniczego odbiorcy, w przypadku gdy transakcja płatnicza z rachunku płatniczego płatnika jest dokonywana przez PSP prowadzącego rachunek płatniczy płatnika na podstawie dyspozycji udzielonej przez płatnika. W ramach tej usługi instrukcja płatnicza (zlecenie) jest składana przez płatnika wobec PSP prowadzącego rachunek płatniczy, a transakcja jest dokonywana z wykorzystaniem (w ciężar) środków zgromadzonych na rachunku płatniczym. PSP jest natomiast odpowiedzialny wobec płatnika za doprowadzenie do uznania rachunku płatniczego odbiorcy (Iwański 2025a, teza 18). Definicja polecenia przelewu, o któ-

¹³ Wyrok TSUE z 21.03.2019 r., C-245/18, Tecnoservice Int. Srl, ECLI:EU:C:2019:242, pkt 26.

rej mowa w art. 3 ust. 4 UUP, jest istotnie zbliżona do definicji polecenia przelewu, o której mowa w art. 63c prawa bankowego¹⁴. Tym samym, do pewnego stopnia dopuszczalne jest posłużenie się pomocniczą wykładnią tego pojęcia z sięgnięciem do dorobku prawa krajowego w zakresie prawa bankowego (z zastrzeżeniem jednakże, że wykładnia UUP przez pryzmat prawa bankowego może odbywać się jedynie pomocniczo – UUP, będąc implementacją PSD2, cechuje się swoistą autonomią siatki pojęciowej, dążącej do zapewnienia skuteczności prawa europejskiego). Pozwala to na łatwiejsze uchwycenie pojęcia „uznania rachunku” odbiorcy płatności na skutek polecenia przelewu. Oznacza ono wpis, który wskazuje na zwiększenie się wysokości długu PSP prowadzącego rachunek płatniczy odbiorcy wobec posiadacza tego rachunku na skutek otrzymania określonej kwoty środków pieniężnych (Pisuliński 2025, Nb 2).

Usługą płatniczą, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. c) UUP w zw. z art. 3 ust. 4 UUP, jest transfer środków pieniężnych z rachunku ich posiadacza na rzecz odbiorcy, zainicjowany przez płatnika, za wykonanie którego odpowiedzialność ponosi PSP. Prawidłowe wykonanie polecenia przelewu ma natomiast doprowadzić do „dopisania” środków do rachunku odbiorcy, tj. zwiększenia długu PSP prowadzącego rachunek odbiorcy względem odbiorcy płatności.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 26 MiCAR świadczenie usług transferu kryptoaktywów w imieniu klientów oznacza świadczenie, w imieniu osoby fizycznej lub prawnej, usług transferu kryptoaktywów z jednego adresu lub rachunku w rozproszonym rejestrze do innego. Zakresem pojęciowym tej usługi powinna być objęta działalność podmiotów pośredniczących, które zapewniają transfer kryptoaktywów w imieniu klienta z jednego adresu lub rachunku rozproszonego rejestru do innego. Tym samym zakres tej usługi nie obejmuje np. podmiotów zatwierdzających, węzłów (ang. *nodes*) lub tzw. górników (ang. *miners*), którzy mogą być częścią procesu zatwierdzania transakcji i aktualizacji stanu rozproszonego rejestru (MiCAR, motyw nr 93).

Świadczenie usługi transferu kryptoaktywów musi opierać się na węźle zobowiązaniowym pomiędzy CASP a klientem, który musi określać obowiązki stron i zakres ich odpowiedzialności. Elementy obligatoryjne tej umowy opisuje art. 82 ust. 1 lit. a)–e) MiCAR. Zgodnie z dyspozycją art. 82 ust. 2 MiCAR, 26 lutego 2025 r. Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych¹⁵ opublikował wytyczne dla CASP świadczących usługi transferu kryptoaktywów w imieniu klientów w odniesieniu do procedur i strategii, w tym praw klientów, w kontekście usług transferu kryptoaktywów¹⁶.

Zgodnie z Wytycznymi, CASP są zobowiązani do przekazania klientowi informacji dotyczących m.in. opisu formy i procedury inicjowania lub wyrażania zgody na transfer kryptoaktywów oraz wycofania dyspozycji lub zgody, w tym wyszcze-

¹⁴ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1646 z późn. zm.).

¹⁵ Dalej jako: ESMA.

¹⁶ ESMA, dotyczące zasad i procedur w tym praw klientów, w kontekście usług transferu kryptoaktywów na podstawie rozporządzenia w sprawie rynków kryptoaktywów (MiCA) w odniesieniu do ochrony inwestorów, ESMA35-1872330276-2032, 26 luty 2025 r. (dalej jako: Wytyczne).

gólnienia informacji, które muszą zostać dostarczone przez klienta w celu prawidłowego zainicjowania lub wykonania transferu kryptoaktywów (w tym sposobu uwierzytelnienia), a także warunków, na jakich CASP może odrzucić dyspozycję transferu kryptoaktywów. Informacje te muszą określać środki i termin, w jakim klient ma obowiązek powiadomić CASP o wszelkich nieautoryzowanych lub nieprawidłowo zainicjowanych lub wykonanych transferach kryptoaktywów, jak również o odpowiedzialności CASP, w tym o jej maksymalnej wysokości, za nieautoryzowane lub nieprawidłowo zainicjowane lub wykonane transfery (Wytyczne, pkt 12).

Powyższe pozwala zrekonstruować co najmniej następujące cechy, które są relewantne w przypadku świadczenia usługi transferu kryptoaktywów w imieniu klientów.

Po pierwsze, świadczenie w tym zakresie jest wykonywane przez CASP, który, będąc w roli pośrednika, podejmuje działania w imieniu klienta w celu transferu kryptoaktywów. Brak jest, w mojej ocenie, wystarczających podstaw normatywnych do stwierdzenia, że zakres działalności CASP w tym obszarze sprowadza się jedynie do technicznego umożliwienia transferu kryptoaktywów z jednego rachunku do innego. W szczególności MiCAR nie zawiera normy prawnej, która w sposób przekonujący i jednoznaczny pozwalałaby wskazać, jakiego rodzaju czynność podejmowana przez CASP czyni usługę jedynie „umożliwiającą technicznie” wykonanie transferu, w odróżnieniu od czynności podejmowanych przez PSP (por. odmiennie lecz bez rozbudowanej argumentacji: Minto 2024, s. 371)¹⁷. Tym samym, rola CASP świadczącego usługi transferu kryptoaktywów zbliżona jest konstrukcyjnie do funkcji, jaką pełni PSP wykonujący transakcje płatnicze.

Po drugie, podstawą świadczenia owej usługi musi być umowa określająca prawa i obowiązki stron związane z transferem kryptoaktywów. Warto zauważyć, że umowa, o której mowa w art. 82 MiCAR, mogłaby zostać zakwalifikowana jako „umowa ramowa” w rozumieniu PSD2, czyli umowa o usługę płatniczą obejmująca przyszłe wykonanie indywidualnych i kolejnych transakcji płatniczych (Herrera 2025, s. 391).

Po trzecie, CASP jest odpowiedzialny za należyte wykonanie zobowiązania (przy czym zakres i wysokość tej odpowiedzialności mogą zależeć od przyjętych polityk i procedur wewnętrznych, zgodnie z pkt. 25 Wytycznych), czyli transfer kryptoaktywów polegający na dopisaniu transferowanej wartości (poprzez nadpisanie bloków w technologii *blockchain*) na rachunku odbiorcy transferu. Warto jednak zauważyć, że odpowiedzialność CASP za nieautoryzowane transfery kryptoaktywów nie została ukształtowana tak rygorystycznie, jak odpowiedzialność PSP za nieautoryzowane transakcje płatnicze.

Przedstawiona powyżej konstrukcja usługi transferu kryptoaktywów odpowiada, w swoim założeniu, cechom konstytutywnym transakcji płatniczej, w tym w szczególności poleceniu przelewu środków pieniężnych.

¹⁷ Należy jednak pamiętać, że w przypadku usług w zakresie kryptoaktywów, które faktycznie sprowadzałyby się jedynie do zapewnienia infrastruktury rozproszonych finansów, w ramach której możliwe byłoby dokonanie transferu *peer-to-peer*, rozumowanie to mogłoby być uznane za prawidłowe.

Reasumując problematykę usługi transferu EMT w imieniu klientów, uważam, że może ona kwalifikować się jako usługa wykonywania transakcji płatniczych, w tym w szczególności usługa polecenia przelewu, podlegając regulacji właściwej usługom płatniczym. Przesądza o tym wykazana powyżej konstrukcyjna tożsamość (lub bardzo daleko posunięta bliskość normatywna obu tych czynności). Dodatkowo, istotne jest, że prawodawca unijny nie wprowadził wyłączenia normatywnego, które jednoznacznie wskazywałoby na wyłączną właściwość określonego reżimu prawnego względem tych czynności. Przeciwnie, motywy 90 i 93 MiCAR jednoznacznie wskazują na dostrzeżenie zjawiska nakładania się tych regulacji oraz na akceptację pełni konsekwencji wynikających z takiej sytuacji. Wręcz przeciwnie, w analogicznych przypadkach, takich jak transfer wartości pieniężnych związanych z obsługą aktywów wynikających z papierów wartościowych, włączając w to dywidendy, podział dochodu czy podział innych zysków, prawodawca unijny przewidział stosowanie wyłącznie reżimu właściwego usługom płatniczym (art. 3 lit. h) PSD2).

Oznacza to, że dla usług transferu kryptoaktywów w imieniu klienta, które są świadczone bezpośrednio przez CASP, który przyjmuje zlecenie transferu od klienta i podejmuje działania w celu jego wykonania, zachodzi tożsamość konstrukcyjna pomiędzy pojęciem transakcji płatniczej oraz tejże usługi. Tym samym, gdy przedmiotem takiego transferu są EMT – mamy do czynienia z dualizmem reżimów prawnych mających zastosowanie do tej sytuacji – MiCAR oraz reżimem właściwym usługom płatniczym.

4. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów czy dostawcy usług płatniczych? Wnioski.

Mając na uwadze analizę prawną przedstawioną powyżej uważam, że w przypadku usług transferu EMT oraz przechowywania i administrowania EMT w imieniu klientów – możliwe jest stwierdzenie, że czynności te stanowią usługi płatnicze. Konsekwentnie, do świadczenia tego rodzaju usług konieczne byłoby uzyskanie swoistego zezwolenia przez CASP na świadczenie usług w charakterze PSP.

Problem opisany w niniejszym artykule został dostrzeżony bezpośrednio przez prawodawcę unijnego. Zważył on bowiem wprost, że m.in. usługa transferu kryptoaktywów może pokrywać się zakresowo z usługami płatniczymi (MiCAR, motywy nr 90, 93). Prawodawca unijny zdaje się stać na stanowisku, że usługi w zakresie kryptoaktywów kwalifikujące się równocześnie jako usługi płatnicze wymagają uzyskania obu relewantnych zezwoleń. Przesądza o tym motyw 93 do MiCAR *in fine*, stanowiąc, że: *w takich przypadkach transferów [tj. uznania usługi transferu kryptoaktywów za usługę płatniczą – przyp. autor] powinien dokonywać podmiot posiadający zezwolenie na świadczenie usług płatniczych zgodnie z tą dyrektywą*. Aktualnie problem zbiegu obu norm został dostrzeżony przez Komisję Europejską, która zwróciła się do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego¹⁸ z wnioskiem o wypracowanie potencjalnych

¹⁸ Dalej jako: EUNB.

sugestii legislacyjnych w tym obszarze¹⁹. W odpowiedzi na to wezwanie, EUNB opublikowało opinię dotyczącą zbiegu stosowania reżimów PSD2 oraz MiCAR²⁰. EUNB podnosi, że z uwagi na kwalifikację EMT jako pieniądza elektronicznego – problem stosowania podwójnego reżimu prawnego wobec niektórych usług świadczonych przez CASP wymaga uregulowania na poziomie prawa unijnego. Pozostawienie tej kwestii bez interwencji prawodawczej może prowadzić do niepożądanych skutków z perspektywy polityki regulacji sektora finansowego UE²¹.

Uważam, że prawodawca unijny regulując owy zbieg reżimów publicznoprawnych powinien przyjąć stanowisko wyjaśniające, że w przypadku CASP świadczących analizowane usługi nie zachodzi konieczność uzyskiwania zezwolenia na działalność w charakterze PSP. Za taką interpretacją prawa UE mogą przemawiać następujące argumenty. Po pierwsze, podążając za argumentem wywodzonym z zasady racjonalności prawodawcy, należy uznać, że MiCAR jest regulacją normatywną kompletną. Tym samym wykonywanie czynności reglamentowanych w reżimie MiCAR, wymagających uzyskania zezwolenia do działalności w charakterze CASP, nie powinno wymagać uzyskania dodatkowego zezwolenia na prowadzenie innego rodzaju działalności regulowanej. Argument ten podkreśla fakt, że prawodawca unijny nie wskazał nigdzie wprost w MiCAR na taką konieczność. Po drugie, podmiot ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze CASP musi określić we wniosku zakres swojej planowanej działalności (art. 62 ust. 2 lit. d) MiCAR). Usługi te mają natomiast swoją szczegółową regulację w MiCAR oraz aktach delegowanych i wytycznych organów nadzoru przyjmowanych na gruncie MiCAR. Rozwiązania te są niekompatybilne z MiCAR (np. w zakresie stosowania silnego uwierzytelnienia przy dokonywaniu transakcji płatniczych lub w obszarze ponoszenia odpowiedzialności za nieautoryzowane transakcje płatnicze). Tym samym stosowanie do usług mających za przedmiot EMT zarówno wymogów wynikających z reżimu PSD2 (a w przyszłości – projektu PSR), jak i MiCAR rodziłoby istotne trudności.

Niezależnie od przedstawionych powyżej argumentów uważam, że pożądanym rozwiązaniem legislacyjnym byłoby przesądzenie w projekcie PSR analizowanej kwestii poprzez ustanowienie normy wyłączającej zakres zastosowania reżimu usług płatniczych wobec usług w zakresie kryptoaktywów mających za przedmiot EMT.

Równocześnie należy również wskazać, że z czysto praktycznego punktu widzenia wiele CASP będzie mogło wymagać uzyskania zezwolenia do świadczenia usług płat-

¹⁹ KE, Dyrekcja Generalna ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych, pismo skierowane do EBA oraz ESMA pt. „Subject: Interplay between MiCA and PSD2 – Possible “no action letter” by the EBA”, Bruksela 5.12.2024 r. (dostęp 20.05.2025 r.: <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2024-12/3225040c-5f3d-410f-9156-f06a43231938/Letter%20to%20EBA%20and%20ESMA%20on%20the%20interplay%20between%20MiCA%20and%20PSD2.pdf>).

²⁰ EUNB, Opinion of the European Banking Authority on the interplay between Directive EU 2015/2366 (PSD2) and Regulation (EU) 2023/1114 (MiCA) in relation to crypto-asset service providers that transact electronic money tokens, EBA/Op/2025/08, 10.6.2025 r. (dostęp 7.07.2025 r.: <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2025-06/e2958c99-a1b0-4b07-9d31-bcba0a28dbe7/Opinion%20on%20the%20interplay%20between%20PSD2%20and%20MiCA.pdf>).

²¹ *Ibidem*, s. 3.

nicznych – nie tylko ze względu na usługi z wykorzystaniem EMT, ale także dlatego, że dokonują transakcji i przechowują środki pieniężne klientów (Minto 2024, s. 373). Zostało to dostrzeżone także przez prawodawcę unijnego, który wskazał, że CASP mogą samodzielnie świadczyć usługi płatnicze powiązane z oferowaną przez siebie usługą w zakresie kryptoaktywów, pod warunkiem posiadania stosownego zezwolenia wydanego w reżimie właściwym usługom płatniczym (art. 70 ust. 4 MiCAR).

Bibliografia

- Bączyk M. (2020), *Rozdział 20. Umowy bankowe w polskim systemie prawnym*, [w:] M. Stec (red.), *Prawo umów handlowych. System Prawa Handlowego. Tom 5C*, wyd. 1, Warszawa.
- Blocher M. (2019), *Cechy konstrukcyjne rachunku płatniczego. Glosa do wyroku TS z dnia 4 października 2018 r., C-191/17*, „Europejski Przegląd Sądowy”, nr 6.
- Blocher M. (2019), *Podstawowy rachunek płatniczy i umowa podstawowego rachunku płatniczego*, Warszawa, niepubl.
- Byrski J., Zalcewicz A., Bajor B. (2021), [w:] J. Byrski, A. Zalcewicz (red.), *Ustawa o usługach płatniczych. Komentarz*, wyd. 2, Warszawa, kom. do art. 2 pkt 25.
- Chłopecki A. (2016), *(Niektóre) paradoksy prawa papierów wartościowych*, Przegląd Prawa Handlowego, nr 9.
- Czech T. (2019), *Wpis na rachunek płatniczy*, „Monitor Prawa Bankowego”, nr 10.
- Czech T. (2021), *Pojęcie rachunku płatniczego*, „Monitor Prawa Bankowego”, nr 7–8.
- Czech T. (2023), *Transakcja płatnicza*, „Monitor Prawa Bankowego”, nr 10.
- Dokument służb Komisji Europejskiej, *Your questions on PSD. Payment Services Directive 2007/64/EC. Questions and answers* (dostęp 20.05.2025 r.: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-06/110222-faq-transposition-psd_en.pdf).
- EUNB (2025), *Opinion of the European Banking Authority on the interplay between Directive EU 2015/2366 (PSD2) and Regulation (EU) 2023/1114 (MiCA) in relation to crypto-asset service providers that transact electronic money tokens*, EBA/Op/2025/08, 10.6.2025 r.
- Gołaczyński J. (2023), [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, wyd. 11, Warszawa, kom. do art. 725.
- Grabowski M. (2020), [w:] M. Grabowski, *Ustawa o usługach płatniczych. Komentarz*, wyd. 2, Warszawa, kom. do art. 2.
- Herrera L.A. (2025), *PSD3 and the Regulation on Payment Services in the Context of Crypto Assets as a Means of Payment*, [w:] C.P. Sempere (red.), *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market. Legal Framework for New Digital Assets, Identities and Data Spaces*, tom 71.
- Iwański W. (2025), [w:] K. Osajda (red. serii), J. Dybiński (red. tomu), *Ustawa o usługach płatniczych. Komentarz*, wyd. 5, Warszawa, kom. do art. 2.
- Iwański W. (2025a), [w:] K. Osajda (red. serii), J. Dybiński (red. tomu), *Ustawa o usługach płatniczych. Komentarz*, wyd. 5, Warszawa, kom. do art. 3.

Janiak A. (2022), [w:] M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny. Tom III. Komentarz. Art. 627–1088*, wyd. 3, Warszawa, kom. do art. 725.

KE, Dyrekcja Generalna ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapi-
tałowych, pismo skierowane do EBA oraz ESMA (2024), pt. „Subject: Interplay between MiCA
and PSD2 – Possible “no action letter” by the EBA”, Bruksela 5.12.2024 r.

Korus K. (2012), *Pojęcie usługi płatniczej w ustawie o usługach płatniczych*, „Monitor Prawa
Bankowego”, nr 7–8.

Korus K. (2024), *Zakres przedmiotowy pojęcia kryptoaktywa w Rozporządzeniu MiCA*, „Moni-
tor Prawa Bankowego”, nr 7–8.

Michalski M. (2023), [w:] M. Wierzbowski (red.), L. Sobolewski (red.), P. Wajda (red.), *Ustawa
o obrocie instrumentami finansowymi. Komentarz*, wyd. 4, Warszawa, kom. do art. 7.

Minto A. (2024), *E-money tokens and coordination issues between Market in Crypto-assets Re-
gulation (MiCAR) and the payment services legislation (PSD2)*, „Capital Markets Law Journal”,
tom 19, nr 4.

Pisuliński J. (2025), [w:] P. Machnikowski (red.), *Prawo bankowe. Komentarz*, wyd. 1, Warsza-
wa, kom. do art. 63c.

Pyzioł W., Walaszek-Pyzioł A. (2012), *Pozycja prawna banku jako wykonawcy usług transferu
środków pieniężnych*, „Przegląd Prawa Handlowego”, nr 3.

Rogoń D. (2012), *Usługi płatnicze powiązane z kredytem na przykładzie umowy o konsumenc-
kę kartę kredytową*, „Monitor Prawa Bankowego”, nr 7–8.

Sójka T., Godlewski M. (2022), [w:] T. Sójka (red.), *Obrót instrumentami finansowymi. Komen-
tarz*, Warszawa, kom. do art. 7.

Uzasadnienie rządowego projektu ustawy z 17 maja 2011 r. o usługach płatniczych, Druk
Sejmowy VI kadencji, Druk nr 4217.

Włoczka R. (2022), *Pojęcie papieru wartościowego wobec zjawiska tokenizacji*, Kraków, nie-
publ.

Wosiak K. (2023), *Depozyt papierów wartościowych w technologii rozproszonego rejestru
(DLT) a „własność” papierów wartościowych*, „Monitor Prawa Bankowego”, nr 11.

Wyrok SA w Szczecinie z 6.03.2015 r., I ACa 40/15, LEX nr 1770856.

Wyrok SN z 8.12.2010 r., V CSK 163/10, OSNC-ZD 2011, nr 2, poz. 48.

Wyrok TSUE z 21.03.2019 r., C-245/18, *Tecnoservice Int. Srl*, ECLI:EU:C:2019:242.

Wyrok TSUE z 4.10.2018 r., C-191/17, *Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte v. ING-DiBa
Direktbank Austria Niederlassung der ING-DiBa AG*, ECLI:EU:C:2018:809.

Wytyczne ESMA (2025) dotyczące zasad i procedur w tym praw klientów, w kontekście usług
transferu kryptoaktywów na podstawie rozporządzenia w sprawie rynków kryptoaktywów
(MiCA) w odniesieniu do ochrony inwestorów, ESMA35-1872330276-2032, 26 luty 2025 r.

Zetzsche D., Sinnig J., Nikolakopoulou A. (2024), *Crypto custody*, „Capital Markets Law
Journal”, tom 19, nr 3.